

Soňa Šťastná: Germánské osídlení Čech na přelomu doby římské a doby stěhování národů (stupeň D1).

Archeologický ústav FF JU v Českých Budějovicích, 2013.

Zadáním bakalářské práce Soni Šťastné byla analýza germánského osídlení Čech na přelomu doby římské a doby stěhování národů, tedy ve stupni D1 na přelomu 4. a 5. století (380 - 410/420 n.l.). Autorka téma rozšířila oproti zadání i na Moravu, celou práci však pojala netradičním způsobem. Zcela přitom vynechala charakteristiku daného období z hlediska archeologických nálezů, jako např. pohřebišť a pohřebního ritu stupně D1, sídlišť včetně analýz jejich vnitřních struktur a objektů, nálezového inventáře (např. keramiky tzv. jiříkovického a zlechovského typu, kovového inventáře) apod. Signifikantní také je, že v práci chybí jakákoliv obrazová dokumentace.

Stavu bádání, historickým událostem, chronologii a odrazu sledovaného období v sídlištním a pohřebním kontextu je v práci věnováno cca 10-12 stránek obecného popisu, převzatého ze základní literatury (Svoboda 1962, Tejral 1985, APČ 8, Droberjarova encyklopedie z r. 2002). Ve víceméně nahodilém seznamu lokalit z Čech i Moravy jsou zahrnuty i lokality z následných fází doby stěhování národů, což se týká především Moravy. V práci se přitom objevují i různé nepřesnosti či chybné údaje – např. na sídlišti v Sedlci u Českých Budějovic, uvedeném v seznamu lokalit, právě sledovaný stupeň D1 chybí, lokalitu Strakonice autorka patrně zaměnila za Přešťovice aj. Je rovněž otázkou, nakolik je vhodné uvádět germánské etnikum jako „tzv. Germáni“. Termín Westgóti neznám – autorka patrně měla na mysli Vizigóty.

Hlavní těžiště práce Soni Šťastné je věnováno problematice pojmů a náplni archeologické kultury, etnicity a s tím spojených otázek, jako např. vztahu etnicity a identity, migračním procesům a jejich vlivům na utváření etnické identity, projevům maskulinity a feminity v závislosti na etnické příslušnosti, biologické podstatě etnicity a etnické příslušnosti (výzkumům mitochondriální DNA a chromozómu Y v rámci dnešní evropské populace apod.). Tato témata neumím detailně hodnotit, oceňuji zde ovšem autorčinu invenci, zaujetí a skutečně nadstandardní úsilí při shromáždění všech dostupných dat.

Celkově můžeme práci Soni Šťastné hodnotit ze dvou pohledů. Autorka na jedné straně vyvinula velké úsilí při sledování výše uvedených teoretických otázek, v zásadě se však minula se zadaným tématem. K vlastnímu studiu stupně D1 tak mnoho nového nepřináší, zároveň však ukazuje možné směry teoretického bádání (nejen) k době stěhování národů. Z výše uvedených důvodů hodnotím práci Soni Šťastné stupněm **velmi dobře**.

V Českých Budějovicích dne 17. 6. 2013

doc. Mgr. Ondřej Chvojka, Ph.D.

